

Iltakävelyllä saksalaisessa sarjakuva- näyttelyssä

©B. Natke

B. Natken
Kleine Tod-
hahmo

Pauli Ruonala
Hannover, Saksa

Hannover Saksan keskiosassa on Helsingin kokoinen, saksalaisittain siis pienemmänpuoleinen kaupunki, joka on tunnettu parhaiten messuista, auto- ja konetehtaista ja autorengastehastaan. Siellä on (tietysti) kaupunginmuseo, kuutiomaisessa 70-luvun uudisrakennuksessa jonka sijoittaisin tyyliuuntaan joka meillä tunnetaan nimellä betonibrutalismusii.

Rakennus on ristiriidassa ympäristönsä, kaupungin hienon historiallisen keskustan, ja myös oman takaseinänsä kanssa, keskiaikaisen kaupunginmuurin fragmentti muodostaa museon neljännen seinän. Museon kesän aikana järjestämä sarjakuvanäyttely ”Wilhelm Buschs Enkel - Comics 'Made in Hannover'” poikkesi (edukseen) museon normaalia kotiseutumuseotason näyttelytarjonnasta: ”Katsaus Hannoverin lasitehtaiden tuotantoon”, ”Hevosjalostus Hannoverin herttuakunnassa” jnp.

Näyttely järjestettiin Wilhelm Buschin syntymän 175-vuotismuistoksi ja esitteli Hannoverissa II maailmansodan jälkeen vaikuttaneita sarjakuvantekijöitä ja -kustantajia, heidän sarjakuviaan ja oheistuotteita. Se oli samaa kokoluokkaa kuin sarjakuvaseuran Ateneumissa v. 2000 jär-

jestämä Eilisen huomiset-näyttely. Kävelin museossa tunnin eräänä torstai-iltana (museo on torstaisin auki klo 21 asti) jolloin näyttelyä sai katsella rauhassa, muita kävijöitä ei näkynyt.

Walter Lehning Verlag perustettiin 1946 julkaisemaan kulttuuripoliittisia ja kirjallisia aikakauslehtiä. Perustaja Walter Lehning (1904-1971) törmäsi 1952 Italiassa liuskalehtiin (koko 16,8 x 7,3 cm), joita Italiassa ja Saksassa kutsutaan Piccolo-lehdiksi. Hän aloitti näiden julkaisun Saksassa kesällä 1953 ja pian näitä läpäreitä painettiin viikossa 1,3 miljoonaa kappaletta. Lehning osui samaan markkinarakoon kuin Suomessa Aku Anka ja Korkeajännitys. Lehdet olivat myös niitä harvoja vuhteen muotoja joihin ihmisillä oli varaa, ja joita ei säännöstelty. Osuva ajankuva on valokuva museon seinällä 40-luvun lopulta lapsista varastamassa rautatievaunusta hiiliä kotiliettä varten.

Hansrudi Wäscher (s. 1928) toimi koriste- ja kylttimealarina kunnes hän 1953 tarjosi sarjojaan Walter Lehningille ja sai heti paikan. Hänen ritarisarjansa Sigurd (käsikirjoittajana Wäscherin serkku Georg Adler) ilmestyi liuskalehtenä 1953-60 ja sarjakuvalehtenä 1968 asti. Sigurd oli ajan suosituin saksalainen sarjakuva joka poiki paljon oheistuotteita.

Lehningille Wäscher teki kaikkiaan kymmentä erilaista sarjaa. Hän on puhdas genretaitelija, jonka kaikki sarjat olivat erityyppisiä poikien seikkailusarjoja. Suosituimpia Sigurdin lisäksi olivat tietesarja Nick, viidakkosarjat Tibor ja Akim (ei pidä sekoittaa samannimiseen italialaisarjaan) ja lännensarja Ralf.

Walter Lehning Verlagin toiminta lopetettiin konkurssiin 1968. Kankeasti piirretyt ja kaavamaiset genretarinat eivät enää tyydyttäneet 60-luvun nuorisoa. Sen jälkeen Wäscher piirsi Bastei-kustantamolle Buffalo Bill-sarjaa (sekin tunnettu myös italialaisversiona) vuoteen 1984 ja ajoittain uusia Sigurd-tarinoita. Wäscherin tuotantoon kohdistuva kiinnostus oli merkittävä saksalaisen sarjakuvaharrastuksen käyntiinpanija.

Paikallisten sarjakuvaharrastajien yhteenliittymä Comics Club Hannover (CCH) syntyi 80-luvun puolivälissä. Yhdistyksen lähtökohdat olivat nostalgisia ja keräilyä tukevia ja muutaman vuoden ajan julkaistiin sarjakuvakeräilijöille suunnattua lehteä. Näkyvin CCH:n saavutus oli kymmenien Walter Lehning-liuskalehtien uusintapainokset vuosina 1995-2004. Nykyään yhdistyksen toiminta on hiipunut, jopa nettisivukin on telakalla.

Muista näyttelytekijöistä voi mainita lyhyesti seuraavat: Vladimir Magdic

© Landeshauptstad

Begleitheft zur Ausstellung
15. April bis 9. September 2007

Miguel Fernandezin kuva näyttelykatalogiin. Näyttely on avoinna 15.4.-9.9.2007, Hannover 2007.

(s. 1931 Kroatiassa), teki Kauka-kustantamolle Fix und Foxi- ja Tom und Biberherz-sarjoja, sittemmin animaatioita ja tarinoita Disney-hahmoilla Micky Maus-lehteen. Saksalaista uutta aaltoa edustavat Patrick Schmitz (s. 1971), Gernod Gayk (s. 1976), Jan Bintakies, Sven Waschke (s. 1981). Kaikille on yhteistä töiden korkea graafinen taso josta näkyy että kaikki (paitsi Schmitz) ovat käyneet paikallisen ammattikorkeakoulun graafisen linjan ja tekevät ammatikseen myös kaikenlaisia kuvitustöitä (julisteita, levykansia). Marina Hartfelder (s. 1981 Kazakstanissa) on graafikko jonka sarjakuvasivut lähestyvät perinteisiä grafiikanlehtiä.

Ranskalais-belgialaisen koulukunnan tuotteet innostivat täällä (ja Suomessa) monia uusia tekijöitä. Erlangenissa on järjestetty saksalais-ranskalaisia sarjakuvaseminaareja vuodesta 1986 sekä saksalaisin että ranskalaisin opettajavoimin. Bernd Natke (s. 1962) ja Andreas Wehrheim (s. 1974) ovat piirtäjinä selkeästi Spirou-lehden linjalla. Natken sarja Benni oli ehdokkaana 2004 parhaan lastensarjakuvan Max-und-Moritz-palkinnon saajaksi. Mustahuumorisarja Kleinen Tod on tehty samassa hengessä kuin Franquinin Mustat sivut (yksi albumi suom.). Mustan saksalaishuumorin ystävät voivat lukea sarjaa tekijän nettisivulta www.natke.info (empfehlen, vain saksaksi).

Näyttelyn tekijälistassa näkyy aukko

Walter Lehning Verlag

Hansrudi Wäscher, Sigurd 1950-luvun alusta ja Tibor 1950-luvun lopulta.

tekijöiden syntymävuosien kohdalla: sodanjälkeiset suuret ikäluokat puuttuvat kokonaan. Pekka A Mannisen mukaan henkilö ryhtyy aikuisena sarjakuvantekijäksi usein siksi että hän on saanut pienenä luettavakseen sellaisia sarjakuvia, joita hän itse haluaisi tehdä, joilla on hänelle jotain annettavaa. Tästä voi tehdä Nikke Knatterton-tyylisen johtopäätöksen [saksalainen sarjakuvasanakari, yksi albumi suom.]: Saksassa ei ollut 1950-60-luvulla tarpeeksi hyviä sarjakuvia. Rahaa ja rutiinia oli mutta jotain puuttui.

Roland af Hällström kirjoitti lehti-arvostelun Suomen Filmitoimiston tuottamasta elokuvasta Kuin uni ja varjo sanoen mm. ”Huomaa että yhtiöllä on rutiinia ja rahaa, hyvä valokuvaus ja äänitys, mutta taiteellinen johto puuttuu.” SF:n toimitusjohtaja T.J.Särkkä antoi tällaisiin omalla tavallaan. Seuraavan SF-

elokuvan lehtimainokseen tuli iskulause ”Lapatossu - rahan ja rutiinin riemuvoitto”.

Näyttelyn viimeinen esine on monitori jossa pyörii Fachhochschule Hannoverin ja Amblin Entertainment GmbH:n voimin tehty 3-U tietokoneanimaatio Back to Gaya. Jälki kestää vertailun amerikkalaisten vastaavien tuotosten (esim. Shrek) kanssa. Näkyy että rahaa ja rutiinia löytyy, taiteellisesta tasosta ei voi sanoa mitään pelkän trailerin perusteella.

Saksan suuri kielialue luo taloudelliset mahdollisuudet tehdä hyvää sarjakuvaa ja elää sillä. Saksassa on useita hyviä sarjakuvantekijöitä mutta he ovat levinneet tasaisesti ympäri maata, maassa ei ole nyt sellaisia merkittäviä keskittymiä kuin belgialainen Charleroin eli Marcinellen koulukunta. Nähtäväksi jää syntyykö sellainen Hannoveriin. Pilapiirrosten asema Saksassa on ollut vahva jo 1800-luvulta alkaen, Saksassa on jopa pilapiirrosmuseo, Wilhelm Busch-museo, joka sekin on Hannoverissa. Siellä ei esitellä sarjakuvia. Kaksi nykyaikaisen sarjakuvan syntyyn vaikuttaneista suurista tekijöistä, Wilhelm Busch ja Adolf Oberländer, olivat saksalaisia. (Nykytutkijoiden mukaan heistä vain Oberländer teki sarjakuvia.). Pilapiirrosten teko on Saksassa arvostetumpaa ja paremmin palkattua joten voi olla että se on vetänyt aloittelevia tekijöitä puoleensa paremmin kuin sarjakuva.

Patrick Schmitz

Saksalaista uutta-aaltoa edustaa Patrick Schmitz.